

KOŁOBRZEG
RE:GENERACJA

Strategia Rozwoju Miasta Kołobrzeg

**Raport ze spacerów badawczych
oraz warsztatów strategicznych**

Opracowanie pt.

Raport ze spacerów badawczych oraz warsztatów strategicznych

zostało przygotowane na zlecenie **Gminy Miasto Kołobrzeg w ramach zadania:**

Strategia Rozwoju Miasta Kołobrzeg

przez konsorcjum firm:

Lider konsorcjum:

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o.

ul. A. Ostrowskiego 9

53-238 Wrocław

www.instytut-ipc.pl

TOR

**ZESPÓŁ DORADCÓW
GOSPODARCZYCH**

Partner:

Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o.

ul. Sielecka 35

00-738 Warszawa

www.zdgtor.pl

Skład autorski i redakcyjny:

Marek Karłowski

Przemysław Wołczek

Spis treści

1. Spacer badawczy po kołobrzeskim porcie	4
2. Spacer badawczy po terenach zielonych i uzdrowiskowych	8
3. Spacer badawczy z seniorami	10
4. Warsztaty strategiczne dotyczące wizji miasta Kołobrzeg w sferze gospodarczej	13
5. Warsztaty strategiczne dotyczące wizji miasta Kołobrzeg w sferze środowiskowo przestrzennej	13
6. Warsztaty strategiczne dotyczące wizji miasta Kołobrzeg w sferze społecznej	14

1. Spacer badawczy po kołobrzeskim porcie

TEMAT: Rola i wyzwania rozwoju Portu w Kołobrzegu – w świetle wyzwań rozwojowych Miasta Kołobrzeg. Poznajemy Port w Kołobrzegu oraz jego rolę w obecnym i przeszłym rozwoju miasta oraz regionu.

- **Termin: 13 października 2021 roku, godz. 16:00**
- **Czas trwania: ok. 2 godz.**
- **Miejsce spotkania: Zarządu Portu Morskiego, ul. Portowa**

TŁO:

Miasto Kołobrzeg stoi przed wyzwaniem zdefiniowania nowych kierunków rozwoju w perspektywie 2030 roku. Jednym z kluczowych zagadnień dla dalszego zrównoważonego i dynamicznego rozwoju miasta jest wymiar gospodarczy. Ostatnia dekada umocniła pozycję miasta wśród kurortów nad Bałtykiem. Pozycję lidera wzmacnia funkcja uzdrowiskowa. Czy Kołobrzeg stać na to, aby być jeszcze bardziej konkurencyjnym miastem pod względem aktywności gospodarczej? To pytanie jest kluczowe dla podtrzymania dynamiki wzrostu i bogacenia się mieszkańców. Kolejne pytania jakie można postawić dotyczą tego w jaki sposób podtrzymać dynamikę wzrostu i rozwoju miasta? Czy Kołobrzeg stać na to, aby dynamicznie rozwijać się nie tylko pod względem funkcji turystyczno-uzdrowiskowej? Czy można jeszcze mocniej i efektywniej wykorzystać istniejący już potencjał gospodarczy, również funkcji turystycznej? Jak ponadto rozwijać się w sposób zrównoważony, pamiętając zarówno o środowisku oraz mieszkańcach i ich potrzebach? Te zagadnienia w szczególności koncentrują się w przestrzeni Portu w Kołobrzegu.

Odpowiedzi na te zagadnienia starano się poszukać poznając potencjał Portu, jego funkcje oraz przede wszystkim ludzi, którzy odpowiadają za jego rozwój.

SCENARIUSZ SPACERU:

1. Aktualna rola Portu w Kołobrzegu – poznajmy jego funkcje.

- Zarys historii i stan obecny zagospodarowania Portu (jaką ewolucję przeszedł Port na osi czasu) – prezentacja aktualnych funkcji Portu.
 - Funkcja pasażerka.
 - Funkcja handlowa.
 - Funkcja rybacka.
 - Funkcja jachtowa.
- Czy Port w Kołobrzegu stać na wzmocnienie swoich aktualnych funkcji.

2. Czy Port w Kołobrzegu stać na rozwój nowych funkcji – poznajmy jego możliwości rozwoju i uczestnictwa w kształtowaniu miasta.

- Szczególny potencjał portu do wzmocnienia funkcji gospodarczej w przestrzeni miasta i regionu.
 - Jaka przyszłość czeka Kołobrzeg w związku z rozwojem gospodarczym i jaką rolę w tym procesie może odgrywać Port?
 - Czy Port może rozwinąć jeszcze mocniej funkcję turystyczną? W jaki sposób? Jakie są możliwości i bariery?

- Czy Port może rozwinąć funkcję społeczno-kulturalną? Jaki potencjał tkwi w przestrzeni Portu i w jego sąsiedztwie?

3. W jaki sposób powinno rozwijać się miasto oraz region, aby wykorzystać atut wzajemnej synergii pomiędzy potencjałem Portu oraz aspiracjami i przyszłymi możliwościami rozwoju.

- Wizja rozwoju Kołobrzegu z uwzględnieniem potencjału nadmorskiego położenia – jaką rolę powinien pełnić Port w Kołobrzegu?
- W jaki sposób Port powinien funkcjonować aby minimalizować negatywne oddziaływanie na środowisko i na mieszkańców oraz turystów – czy możliwe jest pogodzenie różnych funkcji i wizji rozwoju?

WNIOSKI ZE SPACERU:

- W trakcie spaceru osobą oprowadzającą uczestników po Porcie był Prezes Zarządu Portu Morskiego Kołobrzeg Sp. z o.o. Artur Lijewski. Odpowiadał on na pytania uczestników oraz osoby moderującej spacer.
- W spacerze udział wzięli głównie przedstawiciele Urzędu Miasta Kołobrzeg, radni, przedstawiciele spółek miejskich oraz mieszkańcy miasta, którzy dołączyli do spotkania.
- Potencjał rozwoju Portu w Kołobrzegu wynika z jego wielofunkcyjności oraz lokalizacji. Należy podkreślić, iż inwestycje, głównie drogowe, realizowane w przestrzeni kraju, sprzyjają podnoszeniu konkurencyjności kołobrzесьkiego Portu. Sprzyja temu również ogólna, korzystna sytuacja gospodarcza, nawiązywanie przez potencjalnych kontrahentów Portu relacji biznesowych, w szczególności w rejonie Morza Bałtyckiego, bogacenie się społeczeństwa kraju, co sprzyja rozwojowi funkcji turystycznej. Dla rozwoju Portu znaczenie może mieć ponadto rozwój odnawialnych źródeł energii na Bałtyku, rozwój powiązań komunikacyjnych w rejonie Morza Bałtyckiego. W mniej optymistycznych barwach wygląda kwestia rozwoju a nawet utrzymania funkcji rybackiej. Może ulec ona zasadniczej przemianie. Ważną funkcją jest lokalna stocznia.
- Port w Kołobrzegu jest swoistym Kołobrzegiem w pigułce. Przemiany zachodzące w przestrzeni portu, wraz z rozwojem i zanikiem wybranych funkcji gospodarczych stanowią ważne tło dla przemian społeczno-gospodarczych obserwowanych w skali miasta, ale też regionu oraz kraju.
- Opisując dynamikę rozwoju Portu w Kołobrzegu należy podkreślić, iż jego potencjał jest obecnie wykorzystywany w małym zakresie w stosunku do potencjalnych możliwości. Potencjalne możliwości rozwoju wynikają z faktu korzystnej dla rozwoju wielu funkcji w porcie dynamiki przeobrażeń gospodarczych i powiązań funkcjonalno-komunikacyjnych, ale również z postępującej konsolidacji potencjału wewnętrznego Portu. Współczesna historia powstania Portu jako spółki, która zarządza przestrzenią i funkcjami portu w Kołobrzegu jest stosunkowo krótka. Czas od powstania do teraźniejszości Zarządu Portu Morskiego poświęcony był przede wszystkim konsolidacji funkcji, w tym przejmowania gruntów okalających przestrzeń basenu portowego. Bariery w rozwoju Portu było więc rozproszenie właścicielskie gruntów. Nadal istotną barierą może być funkcja wojskowa, która w pewnym zakresie ogranicza dostęp i powiązanie funkcjonalne przestrzeni Portowej.
- Funkcję logistyczną Portu tworzą przestrzenie przeładunkowe, nadbrzeża oraz magazyny. Port stanowi okno na świat dla kontrahentów, głównie z obszaru środkowego Pomorza, Pomorza Zachodniego, Północnej Wielkopolski, częściowo województwa kujawsko-pomorskiego.

Potencjał rozwoju funkcji przeładunkowej jest znaczny. Możliwy jest nawet dwukrotny wzrost masy odprawianych towarów. W tym kontekście ważną dla miasta inwestycją była obwodnica, która łączy port z układem komunikacyjnym i jednocześnie nie koliduje z wewnętrznym układem drogowym. Rozwój sieci dróg ekspresowych, zarówno S6, jak też S10, S11 podnosić będzie dostępność transportową portu. Obecnie transport towarów do kołobrzeskiego portu odbywa się za pośrednictwem ciężarówek.

- Pomimo połączenia przestrzeni portu z siecią kolejową (na terenie portu jest bocznicą kolejową) prognozuje się małe znaczenie transportu kolejowego dla rozwoju funkcji logistycznej. Wynika to z dużo niższej konkurencyjności, zarówno cenowej, jak też czasowej przewozów kolejowych w porównaniu do transportu samochodowego. W perspektywie kilku lat nie powinno się to zmienić.
- Deficytami lub barierami dla rozwoju funkcji logistycznej jest brak ujęcia Kołobrzeskiego Portu na liście sieci transeuropejskich korytarzy transportowych TEN-T. Ogranicza to w istotnym sposób możliwości finansowania rozwoju Portu, m. in. ze środków Unii Europejskiej.
- Kolejną barierą dla rozwoju funkcji logistycznej jest dostępność przestrzeni magazynowych. Te zlokalizowane bezpośrednio na terenie portu są niewystarczające w odniesieniu do potencjalnych możliwości przeładunkowych. Dostępność do takich przestrzeni jest również ograniczona w Kołobrzegu, który mierzy się z ogólnym problemem braku dostępności terenów pod inwestycje. Kluczowe będzie poszukiwanie innych rozwiązań, w tym takich, które leżą poza granicami miasta. Ważne przy tym będzie dobre skomunikowanie przestrzeni portowej z terenami magazynowymi np. drogą ekspresową S6.
- Kluczowym zagrożeniem dla funkcjonowania portu w Kołobrzegu jest kwestia bezpieczeństwa „wejścia do portu”. Bez wykonania działań zabezpieczających falochron i wejście do portu możliwe jest całkowite wyłączenie użytkowania portu. Działania inwestycyjne w tym zakresie realizowane będą w perspektywie najbliższych lat.
- W kołobrzeskim porcie istotne zmiany widoczne były w funkcji turystycznej. Przede wszystkim krajobraz ujścia Parsęty wzbogacił się o Port Jachtowy. Oferta Portu Jachtowego jest stosunkowo atrakcyjna cenowo na tle większych Portów w Szczecinie, Świnoujściu, Gdańsku. Potencjał przyjmowania nowych rezydentów w obecnej chwili praktycznie się wyczerpał. Dostępna ilość miejsc jest wykorzystana prawie w 100%. Większość rezydentów pochodzi z Polski, choć są również klienci spoza kraju, np. z Republiki Czeskiej. Potencjał rozwoju funkcji jachtowej związany jest z możliwością zagospodarowania części portowej położonej po południowej stronie mostu nad Parsętą, w sąsiedztwie bulwaru Zacisze. Możliwe to będzie w odniesieniu do mniejszych jednostek pływających, które mogą składać maszty i będą zdolne do przepłynięcia pod mostem.
- Rozwój funkcji turystycznej możliwy jest także w odniesieniu do rozwoju miejsca obsługi camperów. Należy to wiązać z dynamicznym rozwojem tej formy turystyki w Polsce, dużej popularności za granicą, m. in. w Niemczech i Skandynawii. Sprzyjać temu będzie rozwój funkcji komunikacyjnej. W perspektywie najbliższych lat należy oczekiwać, że Kołobrzeg będzie portem ze stałym lub czasowym połączeniem promowym m. in. z duńską wyspą Bornholm. Linię obsługiwać będzie prom pasażersko-samochodowy. Połączenie takie może być dodatkową atrakcją turystyczną oraz dogodnym połączeniem do podróżowania w obrębie regionu Morza Bałtyckiego (np. camperem), otwierającym zarówno Bornholm na turystów z Polski oraz Kołobrzeg na turystów duńskich.

- Rozwój funkcji społeczno-kulturalnej w kołobrzeskim porcie widoczne jest na przykładzie Portu Jachtowego oraz Reduty Bagiennej. Miasto zainwestowało w swoistą rewitalizację tej części Portu, w której rozwinęła się m. in. funkcja turystyczna. Przestrzeń ta stała się atrakcyjna dla wielu wydarzeń kulturalnych, rozwinęły się w niej również usługi. Szans na dalszy rozwój i wzmocnienie funkcji społeczno-kulturalnej należy wiązać z lepszym skomunikowaniem tej części Portu, m. in. poprzez ścieżkę/ most pieszo-rowerowy. Jednocześnie na teren Portu trudno wprowadzać dodatkowe funkcje, np. związane z ofertą muzealną (np. Żywe Muzeum), ze względu na ograniczenia przestrzenne, ale przede wszystkim bariery instytucjonalne. Zarząd Portu jako spółka może takie przedsięwzięcia wspierać, jednak ze względu na swoją specyfikę działania nie może nimi zarządzać.
- Port w Kołobrzegu posiada rozwiniętą funkcję rybacką. Jest miejscem, w którym ciągle funkcjonują przedsiębiorcy/ rybacy, poławiający ryby na Bałtyku. Prawdopodobnie funkcja ta będzie jednak zanikać, co związane jest coraz mniejszym zasobem ryb w Bałtyku. Niemniej jednak należy oczekiwać, iż Kołobrzeg podtrzyma swoją rolę portu przeładunkowego dla przetwórstwa rybnego, zlokalizowanego na Zachodnim Pomorzu. Obecnie kołobrzescy rybacy prowadzą sprzedaż bezpośrednią na terenie portu. Jest to miejsc powszechnie znane dla mieszkańców miasta, choć z różnych względów nie wszyscy mieszkańcy z niego korzystają (np. seniorzy w trakcie spaceru wskazywali na wysokie ceny w stosunku do ich możliwości finansowych). Nie przewiduje się raczej wzmocnienia atrakcyjności dla sprzedaży bezpośredniej, np. na wzór targów rybnych w Skandynawii. Obecny sposób sprzedaży bezpośredniej spełnia swoje zadanie.
- W odniesieniu do przyszłości i możliwości rozwoju Portu w Kołobrzegu należy wspomnieć o potencjale do rozwoju funkcji serwisowej dla farm wiatrowych, które zlokalizowane będą na Bałtyku. Czy Kołobrzeg wykorzysta swoją szansę zależy to od decyzji podejmowanych lokalnie oraz na poziomie centralnym. Niewątpliwie jest to szansa na to, aby wzbogacić miasto o nową funkcję, która spowoduje napływ kadr obsługujących elektrownie wiatrowe. Obecnie rozpoczęło się kształcenie wyższe przyszłych kadr morskich farm wiatrowych w Gdańsku. Być może szansą dla regionu w ujęci funkcjonalnym byłoby kształcenie również na Politechnice Koszalińskiej. Rozwój funkcji serwisowej dla OZE na Bałtyku były również szansą dla lokalnej stoczni, która mogłaby pełnić rolę stoczni serwisującej jednostki pływające, obsługujące farmy wiatrowe.
- Zarząd Portu w Kołobrzegu jest spółką, której rozwój ciągle ewoluuje. Zatrudnia obecnie około 30 osób z wykształceniem wyższym. Zakładając możliwy rozwój funkcji logistycznej, komunikacyjnej, turystycznej, być może serwisowej dla OZE niewątpliwie znacząco wzrosło by zatrudnienie w Spółce, być może nawet o 50%. Wskazuje to na potencjał Portu jako ważnego miejsca i partnera Miasta Kołobrzeg w dywersyfikacji działalności gospodarczej. Należy również zauważyć, iż wraz z rozwojem obecnych i nowych funkcji wzrośnie nie tylko zatrudnienie w spółce obsługujące Port, ale również w innych branżach i firmach, np. usługowych, logistycznych.
- Rozwój Portu nie powinien również zasadniczo kolidować z potrzebami ochrony środowiska. Wynika to m. in. z odpowiedniego powiązania komunikacyjnego Portu.
- Kluczowym zagadnieniem, który w istotny sposób może przyspieszyć rozwoju Portu jest ujęcie go na liście obiektów położonych w transeuropejskim korytarzu transportowym TEN-T, co otworzy możliwości pozyskiwania znaczących środków zewnętrznych. Jest to zadanie dla lokalnych i regionalnych polityków.

2. Spacer badawczy po terenach zielonych i uzdrowskowych

TEMAT: Kołobrzeg i jego środowisko – zrównoważony rozwój przestrzeni miejskiej. Poznajemy potencjał przyrodniczy miasta oraz zagrożenia dla bioróżnorodności i środowiska.

- **Termin: 14 października 2021 roku, godz. 16:00**
- **Czas trwania: 2 godz.**
- **Miejsce spotkania: Początek deptaka przy ul. Rodziewiczówny (przy sanatorium Muszelka).**

TŁO:

Intensywny rozwój Kołobrzegu w wymiarze turystycznym realizowany był kosztem przede wszystkim przestrzeni miasta oraz wpływał na jego funkcjonowanie. W Kołobrzegu widoczny był spadek ilości terenów zielonych wskutek urbanizacji, a coraz większa liczba turystów w mieście w istotnym zakresie obciążała układ przestrzenny i przyrodniczy miasta. Kołobrzeg nadal posiada możliwości kształtowania rozwoju przestrzennego, choć są one zdecydowanie mniejsze, niż np. dekadę temu. Deficyt wolnych przestrzeni widoczny jest w wymiarze gospodarczym (brak terenów inwestycyjnych dla nieszkodliwych dla uzdrowiska działalności produkcyjnych). Zdolność do kształtowania rozwoju przestrzennego oznacza konieczność zachowania kluczowych dla lokalnego systemu przyrodniczego oraz jakości życia mieszkańców terenów zieleni, swoistych zielonych płuc oraz bioróżnorodności, jak też miejsc, w których można odtwarzać lub rozwijać zielone przestrzenie (np. parki kieszonkowe). Układ terenów zielonych ważny jest również dla funkcji komunikacyjnej. Kołobrzeg może dążyć do bardziej zrównoważonego wykorzystania przestrzeni miasta, w szczególności dążyć do odciążenia „strefy uzdrowskowej”.¹

W jaki sposób Kołobrzeg powinien prowadzić swoją politykę ekologiczną? Jak zachować cenne zasoby przyrody, które poddawane są coraz większej presji ze strony turystów? Aby odpowiedzieć na te pytania powinniśmy poznać lepiej „przyrodę” i zdolność systemu przyrodniczego do reagowania na zjawiska kryzysowe. Zagroza im nie tylko presja turystyczna ale również zmiany klimatu. Zachowanie dobrostanu przyrody jest kluczowym wyzwaniem dla dalszego rozwoju miasta w oparciu o funkcję uzdrowskową. Na te pytania postaramy się odpowiedzieć.

Odpowiedzi na te zagadnienia starano się poszukać spacerując po najcenniejszych przyrodniczo częściach miasta, wraz z ekspertami, którzy na co dzień zajmują się ochroną przyrody.

SCENARIUSZ SPACERU

1. System przyrodniczy Miasta Kołobrzeg – co stanowi o jego wyjątkowości?

- Zarys historii i stan obecny walorów przyrodniczych Miasta, w szczególności strefy uzdrowskowej.
 - Różnorodność siedliskowa.
 - Wymagania przyrodnicze.
 - Zagrożenia dla przyrody strefy uzdrowskowej i sposoby przeciwdziałania.
- Jak należy zmienić podejście dla planowania zieleni w mieście?
- Czy równoważenie ruchu turystycznego to dobry pomysł dla zachowania przyrody miasta?

2. System komunikacji w dzielnicy uzdrowskowej – czy możliwe jest wdrożenie innego modelu?

- Jak wprowadzić ruch samochodów z części uzdrowskowej?

¹ Za: Strategia Smart City Miasta Kołobrzeg

- Jak poprawić sposób funkcjonowania miasta w odniesieniu do układu komunikacyjnego, w szczególności w kwestii zarządzania ruchem i przestrzenią wykorzystywaną do celów transportowych (np. parkingi)?

3. W jaki sposób powinno rozwijać się miasto aby zachować swoje walory przyrodnicze.

- Wizja rozwoju Kołobrzegu, który rozwija się w sposób zrównoważony pod względem przyrodniczym.

WNIOSKI ZE SPACERU:

- Spacer rozpoczął się w miejscu skrzyżowania ulic Mickiewicza i Rodziewiczówny. W tym miejscu zaprezentowano założenia tematyczne dla spaceru, zwracając uwagę na problematykę obciążenia przestrzeni miejskiej ruchem pojazdów i turystów oraz presją wywieraną na tereny zielone.
- W spacerze udział wzięli głównie przedstawiciele Urzędu Miasta Kołobrzeg, radni, przedstawiciele spółek miejskich, mieszkańcy miasta. W trakcie spaceru swoje uwagi i opinie wyraziły napotkane osoby, turyści spoza Kołobrzegu.
- Miejsce, w którym spotkali się uczestnicy jest szczególnie narażone na duży ruch turystyczny. Uczestnicy spaceru przemieścili się z miejsca spotkania do nieodległej przestrzeni przy kołobrzesckim moło. Monika Drabik - pracownik Urzędu Miasta Kołobrzeg (Podinspektor ds. zieleni miejskiej i ochrony przyrody), w trakcie tego przejścia wskazała na realne problemy związane z zagospodarowaniem terenów zielonych. Duży ruch pieszy w kierunku moła, czyli do jednej z największych atrakcji turystycznych miasta, wpływa na uszkodzenia i degradację ulicznej zieleni. Jest to związane m. in. z wydeptywaniem zieleni oraz uszkodzeniami małej infrastruktury chroniącej tereny zielone. Miasto stara jest jednocześnie kształtować zieleń takich przestrzeni, dostosowując przy tym gatunki do danego biotopu (np. odporne na suszę trawy nadmorskie).
- Uczestnicy spaceru, zatrzymując się przy placu prowadzącym bezpośrednio do moła, podkreślił przy tym, że w tej przestrzeni doszło do zasadniczej zmiany wizerunku. Kilka lat wstecz ta część miasta zdominowana była przez uliczny handel, usiana była straganami i stoiskami handlowymi, często o niskiej estetyce. Miasto podjęło decyzję o wyprowadzeniu tego typu działalności z przestrzeni o dużych walorach estetycznych i wizerunkowych. W opinii uczestników spaceru, także napotkanych osób spoza Kołobrzegu, „otworzyło” to przestrzeń, a pobyt w takich miejscach jest przyjemniejszy. Niestety problem ulicznego handlu w Kołobrzegu nie został do końca w pełni uregulowany, co związane jest faktem, że prywatni właściciele gruntów, np. ośrodki hotelarskie, przyzwalają wciąż na takie praktyki. Wpływa to negatywnie na estetykę i spójność przestrzeni, zwłaszcza w miejscach o dużych walorach kulturowych i przyrodniczych, jakim jest park uzdrowiskowy.
- Kolejnym ważnym tematem poruszonym przez uczestników spaceru był kwestia komunikacji. Ruch pojazdów w strefie uzdrowiskowej, centralnej części miasta to kluczowe wyzwanie do rozwiązania. Nadmiar pojazdów, który w szczególności pojawia się w sezonie letnim, całkowicie paraliżuje ruch w mieście. Problem ten dotyczy zarówno turystów wjeżdżających do miasta, jak też pracowników obiektów hotelarskich i uzdrowiskowych. Napotkani w trakcie spaceru turyści wskazali, że przybyli do Kołobrzegu samochodem ze względu na wygodę, nie rozważali przybycia komunikacją publiczną. Te osoby wskazały na wysoki poziom opłat za parkingi w mieście oraz opłat jakie pobierają od swoich klientów obiekty noclegowe. Zmusza

to ich do poszukiwania tańszych opcji do zaparkowania swojego pojazdu. Turyści Ci nie byli również świadomi tego, że w strefie uzdrowiskowej, nieopodal parku jest duży parking miejski, gdzie parkowanie jest stosunkowo tanie (3 zł za godzinę). Warto dodać, iż ludzie Ci byli seniorami i niekoniecznie dobrze byli zapoznani z technologiami komunikacyjnymi. Oznacza to, że informacja poprzez Internet nie dociera do znacznej części osób, w tym starszych, które korzystają z oferty usługowej i turystycznej miasta.

- W opinii uczestników spaceru Kołobrzeg musi podjąć pilne i rewolucyjne rozwiązania, łącznie z zakazami wjazdu samochodów do centrum miasta i strefy uzdrowiskowej. Oczywiście musi to być powiązane z innymi rozwiązaniami.
- W trakcie dyskusji nt. przyszłości miasta zwrócono uwagę na kontekst komunikacji publicznej, w tym wagę rozwoju komunikacji kolejowej. Jest to związane z koniecznością wzmocnienia dostępności komunikacyjnej, w szczególności w układzie funkcjonalnym, dla osób dojeżdżających do pracy, np. w przestrzeni powiatu koszalińskiego, białogardzkiego.
- Ostatnim etapem spaceru był park położony pomiędzy ul. Rodziewiczówny a nadmorskim deptakiem. Uczestnicy zwrócili uwagę, że znacząco poprawiono jakość ścieżek pieszych, rowerowych, rozwinęła się mała infrastruktura. Przyroda parku ma swoje problemy, związane ze sposobem pielęgnacji. Kwestią problemową jest sposób nadzoru nad terenami zielonymi. Miasto zleca większość usług pielęgnacyjnych, nie mając przy tym odpowiednich zdolności kontrolnych. Kontrole odbywają się długo po terminie. Na rynku usług świadczących usługi na rzecz Miasta w zakresie pielęgnacji funkcjonuje w zasadzie jeden podmiot. Miasto sceptycznie podchodzi również do kwestii przydzielenia zadania pielęgnacji terenów zielonych swojej spółce komunalnej. Trudno określić z jakiego powodu.
- Podsumowując, spacer potwierdził skalę i wagę problemów do rozwiązania. Tereny zielone w Kołobrzegu to nie tylko przyroda ale także zasób kulturowy, podlegających stosownej ochronie. Miasto musi podjąć radykalne kroki w zakresie wyprowadzania komunikacji z centrum i stref uzdrowiskowych. Podobnie radykalnie należy postępować w przypadku kształtowania estetyki miasta.

3. Spacer badawczy z seniorami

TEMAT: Kołobrzeg dla seniorów – wyzwania rozwoju miasta z perspektywy potrzeb i pomysłów kołobrzeskich seniorów.

- **Termin: 18 października 2021 roku, godz. 12:00**
- **Czas trwania: 2 godz.**
- **Miejsce spotkania: przy Klubie SENIOR+ II w Kołobrzegu, ul. Koszalińska 28 a**

TŁO:

Rozwój funkcji usługowej Kołobrzegu, który ukierunkowany był na potrzeby turystów i kuracjuszy, w dużym zakresie kształtuje również dostępność usług dla mieszkańców miasta. Dynamiczny rozwój funkcji turystyczno-uzdrowiskowej wpływa na dobrą dostępność wybranych usług publicznych. Jednocześnie Kołobrzeg musi zmienić perspektywę postrzegania przestrzeni miasta i jego

usług, kierując się mocniej na potrzeby mieszkańców oraz potrzeby zapewnienia zrównoważonego rozwoju.²

Kołobrzeg, podobnie jak wiele polskich miast, doświadcza dynamicznych zmian w strukturze wiekowej swojej społeczności. Jak pokazują prognozy demograficzne dla miasta, wysoki odsetek osób w wieku senioralnym utrzymać się będzie co najmniej przez najbliższe trzy dekady. Oznacza to, że rozwiązania związane z polityką senioralną, kreowane dziś, będą inwestycją strategiczną przynoszącą korzyści dla społeczności miasta przez wiele lat. Dlatego tak ważne jest poznanie potrzeb seniorów i ich perspektywy życia w mieście.

Spotkanie miało na celu rozmowę z seniorami o ich potrzebach.

SCENARIUSZ SPACERU:

1. Infrastruktura i oferta na rzecz aktywności seniorów w Kołobrzegu – poznajmy środowisko aktywnych seniorów.

- Czym jest Klub SENIOR+ w Kołobrzegu i jak działa – historia i jego aktualna funkcja oraz potrzeby?
- Kim są seniorzy, którzy działają w Klubie?
- Jakie są realne potrzeby w zakresie polityki senioralnej?

2. Przestrzeń miejska a potrzeby seniorów – jakim miastem jest Kołobrzeg?

- Przestrzeń mieszkaniowa oraz tereny wypoczynku i rekreacji – na przykładzie Parku Dąbrowskiego oraz przestrzeni osiedlowych.
- Przestrzeń usługowa, w tym dostęp do kultury, administracji, opieki zdrowotnej, komunikacji publicznej.

3. W jaki sposób powinno rozwijać się miasto aby realizować spójną społecznie politykę rozwoju, uwzględniającą potrzeby społeczne różnych grup, w tym seniorów?

- Wizja rozwoju Kołobrzegu, który rozwija się w sposób zrównoważony pod względem społecznym.

WNIOSKI ZE SPACERU:

- Spacer badawczy unaoczniał wyraźny podział seniorów na dwie umowne grupy: „zrzeszonych” i „niezrzeszonych”.
- Pierwszą grupę stanowią osoby, które zrzeszają się w różnych organizacjach senioralnych. Osoby te mają swoje miejsca spotkań (np. domy seniora), w których mogą praktykować różne aktywności. Osoby te są dobrze poinformowane o ofercie skierowanej do seniorów. Informacje pozyskują drogą pantoflową, ale również z lokalnych mediów (telewizji, radia czy gazety). Jest to grupa aktywna, inicjująca różne wydarzenia (np. wigilię dla seniorów). Problemy, które zgłasza grupa „zrzeszonych” związane z tym, że jest to grupa dość nieliczna. Z wypowiedzi uczestników spaceru wynika, że aktywne są wciąż te same osoby. Brakuje wyraźnego napływu nowych osób, chcących aktywnie włączyć się w działania realizowane przez „zrzeszonych”. Ponadto „zrzeszeni” narzekają na to, że np. z domu seniora mogą korzystać jedynie przez 1,5 godziny dziennie, że domy te nie mogą pomieścić wszystkich chętnych, że z domów tych korzystają najczęściej osoby mieszkające w ich pobliżu oraz że oferta aktywności dla seniorów proponowana przez te domy jest dość ograniczona. Niemniej jednak osoby te bardzo sobie cenią możliwość spotkania się we własnym gronie i aktywnego spędzenia czasu.

² Za: Strategia Smart City Miasta Kołobrzeg

- Drugą grupę stanowią osoby, które nie przynależą do żadnej organizacji senioralnej i nie odczuwają potrzeby zrzeszania się. Osoby te nie posiadają zbyt wielu informacji o ofercie skierowanej do seniorów i nie bardzo wiedzą gdzie tej informacji szukać. Niekoniecznie są zainteresowane udziałem w aktywnościach grupowych kierowanych do seniorów. Poszukują raczej możliwości indywidualnego lub w gronie znajomych, spędzenia czasu i skorzystania z oferty kulturalnej (kino, teatr, koncert) czy rozrywkowej – osoby te narzekają, że po 22:00 w Kołobrzegu nie ma miejsca, w którym osoby w wieku senioralnym mogłyby np. wziąć udział w imprezach tanecznych.
- Seniorzy z jednej strony chwalą sobie komunikację miejską (za darmowe przejazdy), a z drugiej strony oceniają komunikację miejską bardzo krytycznie jeśli chodzi aspekt informacyjny. Według seniorów często brakuje jakiejkolwiek informacji o godzinach kursowania autobusów (ściągnięte tablice z rozkładem jazdy), nie ma od kogo się dowiedzieć o godzinach kursowania autobusów. Ponadto często nie ma czym dojechać do ościennych miejscowości, ponieważ autobusy komunikacji miejskiej tam nie kursują. Seniorzy postulują o uruchomienie komunikacji podmiejskiej oraz o darmową komunikację nocną.
- Seniorzy informowali także, że z często z darmowej oferty skierowanej do osób w wieku senioralnym korzysta niewiele osób (np. na kurs językowy uczęszczają trzy osoby, na kurs komputerowy – siedem osób)
- Seniorzy informowali również, że sygnalizacja świetlna nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niewidomych, niedowidzących oraz niesłyszących. Ponadto zwracali uwagę na złą jakość chodników (częste nierówności i dziury powodują problemy, dla osób poruszających się o kulach czy na wózkach). Odnosząc się do infrastruktury mieszkaniowej zwracano uwagę, że kluczowym problemem jest brak wind w budynkach wielokondygnacyjnych. Ponadto brakuje podjazdów. Z obserwacji seniorów wynika także, że mieszkania wystawione na sprzedaż bardzo szybko znajdują kupca. Problematyczne jest jednak to, że kupcami najczęściej nie są osoby z Kołobrzegu, a mieszkańcy Niemiec, Śląska czy centralnej Polski, które nabywają mieszkania w celach zarobkowych (głównie pod wynajem sezonowy, co powoduje, że w Kołobrzegu bardzo trudno osobom głównie młodym znaleźć mieszkania na wynajem długookresowy, o zakupie tych mieszkań nie wspominając).
- Osoby w wieku senioralnym mieszkające w Kołobrzegu od lat, dostrzegają w przestrzeni miasta coraz większą liczbę ich rówieśników, którzy sprowadzili się do Kołobrzegu.
- Seniorzy informowali także o zjawisku samotności – tzn. dzieci wyjechały z miasta, utrzymują kontakt z rodzicami, ale ich fizyczna obecność jest sporadyczna. Za dwa kluczowe czynniki, które spowodowały, że dzieci osób w wieku senioralnym opuściły miasto i już do niego nie wróciły, uznano wyjazd na studia oraz poszukiwanie pracy w branży innej niż turystyczna.
- Za kluczowe atuty miasta osoby w wieku senioralnym uznają darmową komunikację miejską, darmowe badania i usługi rehabilitacyjne (karta mieszkańca usprawnia dostęp do tych usług) czyste powietrze, nadmorski klimat oraz liczne ścieżki spacerowe.
- Z kolei za kluczową bolączkę uznają koszty życia w mieście. Jak powiedziała jedna z uczestniczek spaceru: *Kołobrzeg jest miastem drogim i wszyscy o tym wiemy*. Ponadto seniorzy nie czują się bezpiecznie w parkach miejskich czy osiedlowych, ze względu na przebywanie w tych parkach osób spożywających alkohol, które „okupują” posadowione w parkach ławki i często agresywnie się zachowują.
- Seniorzy sugerują, że w kwestii komunikacji ich środowiska z miastem, w kwestii zgłaszania problemów, ale także pozyskiwania informacji ważnych dla seniorów, warto rozważyć pomysł uruchomienia w Urzędzie Miasta specjalnego telefonu dla seniorów („Gorąca linia seniora”).
- Wyzwania/ elementy kluczowe do wizji:

- Jak dotrzeć z informacją o ofercie dla osób w wieku senioralnym, do osób, które są mało aktywne w poszukiwaniu tego typ informacji? Jakie kanały przekazu informacji wykorzystać?
- Jak dobrze rozpoznać potrzeby osób w wieku senioralnym (z podziałem na „zrzeszonych” i „niezrzeszonych”)?

4. Warsztaty strategiczne dotyczące wizji miasta Kołobrzeg w sferze gospodarczej

TERMIN: 18.10.2021, godz. 16:00 w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Kołobrzeg

WIZJA KOŁOBRZEGU W SFERZE GOSPODARCZEJ - poniżej przedstawiono pomysły dotyczące przyszłości miasta:

- Rozwój gospodarczy Kołobrzegu realizowany jest w oparciu o wykorzystanie potencjału współpracy w ujęciu funkcjonalnym zarówno z sąsiednimi gminami oraz na poziome obszaru funkcjonalnego Koszalin-Kołobrzeg-Białogard. Współpraca ta polega na wykorzystaniu wzajemnych atutów dla zapewnienia synergii rozwoju.
- Kołobrzeg bazuje na wysokiej jakości ofercie turystyczno-uzdrowiskowej. Jednocześnie intensywnie rozwija sektor usług silver economy oraz beauty & wellness, a także promuje i wspiera rozwój innowacyjnych firm (m.in. powołano do życia inkubator przedsiębiorczości).
- Port w Kołobrzegu rozwinął swoją działalność handlową, jachtową, rybacką i pasażerską. Wzmocnił swoją rolę jako węzła transportowego i swoistego centrum logistycznego, łączącego międzynarodowy transport lądowy z morskim. Ponadto stał się ważnym centrum serwisowym dla instalacji OZE budowanych na morzu.
- W celu pobudzenia rozwoju gospodarczego nastąpiło usprawnienie systemu komunikacji publicznej głównie poprzez uruchomienie szybkich połączeń kolejowych między Kołobrzegiem a sąsiednimi gminami oraz obszarem funkcjonalnym Koszalin-Kołobrzeg-Białogard. Ponadto miasto jest dobrze skomunikowane z portem lotniczym w Goleniowie oraz rozbudowało infrastrukturę parkingów buforowych.
- W celu dywersyfikacji działalności gospodarczej w mieście zdecydowano się na zmniejszenie udziału obszarów uzdrowiskowych. Miasto nadal posiada status uzdrowiska cenionego w kraju i za granicą, jednocześnie ma możliwość wprowadzania na swój teren nowych rodzajów działalności gospodarczej. Podjęto także działania zmierzające do ograniczenia inwestycji deweloperskich ukierunkowanych na dalsze poszerzanie bazy obiektów noclegowych.
- Dbając o uzdrowiskowy i wypoczynkowy charakter miasta, skutecznie ograniczono zjawisko tzw. dzikiego handlu (kramy, budy, szczęki).

5. Warsztaty strategiczne dotyczące wizji miasta Kołobrzeg w sferze środowiskowo-przestrzennej

TERMIN: 19.10.2021, godz. 16:00 w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Kołobrzeg

WIZJA KOŁOBRZEGU W SFERZE ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNEJ - poniżej przedstawiono pomysły dotyczące przyszłości miasta:

- Kołobrzeg rozwija się w sposób zrównoważony w odniesieniu do środowiska i kurczących się zasobów naturalnych. Proces ten realizuje poprzez rozważne korzystanie z posiadanych walorów przyrodniczych oraz dbałość o liczne formy ochrony przyrody.
- Rzeka Parsęta oraz pozostałe ciek wodne występujące w mieście stanowią ważną składową korytarzy ekologicznych a istotny element przyrody miejskiej stanowią zadbane i uporządkowane tereny zieleni (parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, zieleń uliczna, zieleń osiedlowa), które powstają dzięki skutecznemu zahamowaniu przez miasto procesu tzw. betonazy.
- Mieszkańcy miasta są zaangażowani w działania zmierzające do zwiększania małej retencji (m.in. poprzez zagospodarowanie wód opadowych).
- W Kołobrzegu systematycznie poprawia się jakość powietrza dzięki działaniom ograniczającym niską emisję.
- Zaangażowanie mieszkańców w kwestie ochrony środowiska i ekologii widoczne jest również w aktywności organizacji społecznych. W Kołobrzegu działa silna, osadzona lokalnie, z udziałem młodych osób, organizacja pozarządowa, które porusza i zajmuje się kwestiami ekologicznymi.
- Skutecznie ograniczono natężenie ruchu kołowego w mieście poprzez stworzenie stref wolnych od samochodów, utworzenie parkingów buforowych oraz udostępnienie mieszkańcom oraz turystom darmowej, zelektryfikowanej komunikacji miejskiej.
- Kołobrzeg zamieszkuje mieszkańcy świadomi ekologicznie, którzy poprzez swoje działania ograniczają wykorzystanie zasobów nieodnawialnych, redukują powstawanie odpadów i dbają o estetykę swojego miejsca zamieszkania. W działaniach tych mieszkańcy są wspierani przez miasto, które prowadzi szeroko zakrojoną edukację proekologiczną, współpracuje z organizacjami pozarządowymi o profilu środowiskowym oraz jest konsekwentne w egzekwowaniu wymogu segregowania odpadów.
- W Kołobrzegu rozwinięto sieć dróg rowerowych, dokonano integracji poszczególnych elementów tej sieci w spójną całość oraz rozbudowano projekt rowerów miejskich (m.in. poprzez budowę kolejnych stacji rowerowych).

6. Warsztaty strategiczne dotyczące wizji miasta Kołobrzeg w sferze społecznej

TERMIN: 20.10.2021, godz. 16:00 w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Kołobrzeg

WIZJA KOŁOBRZEGU W SFERZE W SFERZE SPOŁECZNEJ - poniżej przedstawiono pomysły dotyczące przyszłości miasta:

- Kołobrzeg jest miastem prowadzącym skuteczną politykę skierowaną do osób młodych. Składa się na nią m.in. polityka mieszkaniowa ukierunkowana na przyciąganie i zatrzymanie w mieście osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Miasto inwestuje w budowę mieszkań dla młodych (np. mieszkania na wynajem w dzielnicy Podczele), mieszkań komunalnych oraz prowadzi politykę podatkową (podatek katastralny od drugiego i kolejnego mieszkania) sprzyjającą rozwojowi budownictwa mieszkaniowego ukierunkowanego na osiedlanie się w Kołobrzegu. Rozwija usługi publiczne i usługi czasu wolnego dedykowane tej grupie wiekowej. W mieście rozbudowano infrastrukturę żłobkową oraz utrzymano wysoką dostępność do infrastruktury przedszkolnej i szkolnej.
- Osoby w wieku senioralnym czują się dobrze i bezpiecznie w mieście. Składa się na to możliwość korzystania z infrastruktury dedykowanej seniorom (m.in. na każdym osiedlu

funkcjonują Kluby Seniora oraz siłownie zewnętrzne). Powstało wiele miejsc spędzania czasu wolnego, gdzie osoby w różnym wieku mogą się integrować. Seniorom ułatwiono funkcjonowanie w mieście. W budynkach mieszkaniowych wielokondygnacyjnych oraz w obiektach użyteczności publicznej zainstalowano windy, zlikwidowano wiele barier architektonicznych utrudniających seniorom przemieszczanie w mieście).

- Kołobrzeg jest miastem aktywnym społecznie. Aktywność społeczną pobudzają liderzy społeczni, organizacje społeczne oraz odpowiednia infrastruktura (inkubator organizacji pozarządowych, centrum rozrywkowe, farmy miejskie, ogrody społeczne oraz LABy społeczne). Miasto w ramach budżetu obywatelskiego finansuje projekty społeczne a w celu gromadzenia i dzielenia się informacjami o podmiotach i działaniach społecznych utworzyło Platformę Wiedzy Społecznej.
- Miasto zaprzestało sprzedaży terenów miejskich w ręce prywatne oraz wydawania pozwoleń na udostępnianie terenów gminy dla inwestorów dla ich celów (np. na wiaty śmietnikowe, czy miejsca parkingowe), dzięki czemu posiada zasoby mogące służyć rozwojowi infrastruktury i działań w sferze społecznej.